

سوالات درس هفت مطالعات اجتماعی نهم

ص ۴۲

- ۱) به چه علت در دویست سال گذشته، رشد جمعیت جهان سیر صعودی پیدا کرد؟ علت اصلی این رشد فوق العاده، کاهش میزان مرگ و میرها و به ویژه مرگ و میر کودکان بوده است
- ۲) در گذشته عده ی زیادی از مردم به چه دلیل از بین می رفتند و می مردند؟ در گذشته، عده زیادی از مردم بر اثر بیماریهای واگیردار و عفونی، گرسنگی و قحطی یا جنگ از بین می رفتند
- ۳) در دو قرن اخیر دو عامل موجب کاهش چشمگیر مرگ و میرها شده است آنها را نام برده و توضیح دهید؟ بهبود بهداشت: با پیشرفت در پزشکی و تجهیزات آن و مهار بیماریهای واگیردار چون وبا و طاعون و ... مرگ و میرها کاهش یافت - بهبود تغذیه: با پیشرفت و گسترش کشاورزی صنعتی، تولید مواد غذایی افزایش یافت و با پیشرفت وسایل حمل و نقل، انتقال غذا به نواحی دورتر امکان پذیر شد
- ۴) رشد طبیعی جمعیت در یک مکان به دو عامل بستگی دارد آنها را بنویسید؟ رشد طبیعی جمعیت در یک مکان به دو عامل میزان مولید (تولدها) و میزان مرگ و میرها در یک دوره زمانی وابسته است

نکته:

جمعیت ثابت می ماند → مرگ و میر = مولید

جمعیت افزایش می یابد → مرگ و میر < مولید

جمعیت کاهش می یابد → مرگ و میر > مولید

نکته: تفاوت میان میزان مولید و میزان مرگ و میر، رشد طبیعی جمعیت را نشان میدهد

۵) **رشد منفی جمعیت چیست؟** اگر درصد رشد جمعیت به کمتر از صفر برسد، به آن رشد منفی می گویند. در این حالت میزان مولید کمتر از مرگ و میرها می شود

۶) **چرا آینده کشورهایی که با رشد منفی جمعیت مواجه هستند نگران کننده است؟** در کشورهای دارای رشد منفی، جمعیت سالخورده و از کار افتاده افزایش می یابد و چون زاد و ولد کم است، جامعه از نیروی جوان برای تحصیل و علم آموزی و کار و پیشرفت محروم می شود و جمعیت کشور نیز کاهش می یابد

۷) **چه موقع رشد جمعیت و افزایش جمعیت جوان یک نعمت بزرگ و مایه ی پیشرفت خواهد بود؟** چنانچه در یک کشور برای آموزش صحیح و کار و تأمین شغل جوانان برنامه ریزی مناسب و سرمایه گذاری صورت بگیرد،

۸) **امروزه در برخی کشورها، دولتها برای جلوگیری از کاهش رشد جمعیت برنامه های مهمی برای تشویق به فرزندآوری طراحی و اجرا می کنند. چند نمونه از این برنامه ها را بنویسید.** اعطای جایزه و کمکهای مالی به خانواده هایی که صاحب فرزند می شوند،

واگذاری مسکن، معافیت از پرداخت مالیات و افزایش مرخصی تحصیلی و کاری مادران

نکته: جمعیت در کره ی زمین بهطور بسیار نامساوی و ناموزون پراکنده شده است. در برخی کشورها تراکم جمعیت کم است؛ در حالی که در برخی کشورهای دیگر تراکم بسیار زیادی مشاهده می شود

۹) **چه عواملی باعث جذب جمعیت به یک ناحیه یا دفع جمعیت از آن می شود؟** عوامل طبیعی و انسانی

۱۰) **چند نمونه از عوامل طبیعی که باعث جذب جمعیت به یک ناحیه می شوند را بنویسید.** نواحی معتدل با باران کافی یا نواحی دارای آب و هوای موسمی و دشت ها و جلگه های آبرفتی و حاصلخیز و نواحی دارای منابع آب کافی، جمعیت زیادی را به خود جذب میکند

۱۱) چند نمونه از عوامل طبیعی که باعث دفع جمعیت از یک ناحیه می شوند را بنویسید.

جمعیت به نواحی گرم و خشک یا مرتفع و سرد یا مکان هایی که آب کافی و خاک حاصلخیز ندارند جذب نمی شود

۱۲) چند نمونه از عوامل انسانی که باعث جذب جمعیت به یک ناحیه می شوند را بنویسید.

شهرهای بزرگ و پایتخت ها، نواحی صنعتی و مکانهای گردشگری و زیارتی و یا مکانهایی که امکانات مناسب آموزشی، اقتصادی، بهداشتی و... دارند جمعیت را به خود جذب میکنند

۱۳) چند نمونه از عوامل انسانی که باعث دفع جمعیت از یک ناحیه می شوند را بنویسید.

مکانهایی که فاقد امکانات و تسهیلات هستند و یا نواحی ای که با جنگ و آشوب رو به رو هستند، جمعیت را دفع میکنند

ص ۴۵

۱۴) با استفاده از نقشه پراکندگی جمعیت ابتدا نوع تراکم جمعیت (زیاد یا کم) را در مکانهای

زیر مشخص کنید و سپس با توجه به دانسته های خود از سال گذشته علت این نوع تراکم را در هر کشور بنویسید؟

بنگلادش (زیاد . علت: آب و هوای گرم و مرطوب، خاک حاصلخیز، باران فراوان و رودهای پر آب)،

ژاپن (زیاد. علت: آب و هوای گرم و مرطوب، خاک حاصلخیز، باران فراوان و پیشرفت علم و صنعت)،

لیبی و چاد (کم. علت: آب و هوای گرم و خشک، باران کم، نامناسب بودن خاک، تبخیر شدید)

سیبری (کم . علت: آب و هوای بسیار سرد و خشک، کمبود باران)

آلمان (زیاد . علت: آب و هوای معتدل، خاک های حاصلخیز، سرزمین های پست و هموار، باران فراوان، پیشرفت علم و صنعت)

استرالیا (کم . علت : سرزمین خشک و کم باران، خاک های نامرغوب)

کانادا (کم . علت: آب و هوای سرد، بارندگی کم، زمین های یخ بسته وسیع)

نکته: یکی از عواملی که موجب افزایش یا کاهش جمعیت یک مکان می شود، مهاجرت است

۱۵) **مهاجرت چیست؟** یعنی رفتن مردم از جایی به جای دیگر به منظور کار یا زندگی
۱۶) **انواع مهاجرت را نام برده و هر کدام را تعریف کرده و برای هر کدام مثالی بزنید.** گاهی مهاجرت در داخل مرزهای یک کشور صورت می گیرد که به آن مهاجرت داخلی می گویند. مانند مهاجرت روستاییان به شهرها یا مهاجرت کارگران فصلی در داخل یک کشور. گاهی مهاجرت از یک کشور به کشور دیگر صورت می گیرد که به آن مهاجرت خارجی یا بین المللی می گویند مانند مهاجرت یک ایرانی به آلمان

۱۷) **انواع مهاجرت بر اساس علت مهاجرت را نام برده و هر کدام را تعریف کرده و برای هر کدام مثالی بزنید.** مهاجرت اختیاری - مهاجرت اجباری - در مهاجرت اختیاری، افراد با میل و تصمیم خود برای دستیابی به زندگی بهتر به جای دیگری مهاجرت میکنند. یکی از عظیم ترین مهاجرت های بشر مهاجرت اختیاری بیش از ۱۰۰ میلیون نفر از مردم قاره اروپا به سرزمینهای تازه تصرف شده، یعنی آمریکای شمالی و جنوبی و استرالیا - در مهاجرت اجباری، افراد بدون میل خود و به دلایلی چون قحطی، خشکسالی و دیگر حوادث طبیعی و یا جنگها و درگیریهای سیاسی مجبور به ترک محل زندگی خود میشوند؛ مانند مهاجرت اجباری مردم فلسطین از سرزمینهای اشغالی یا مهاجرت گروهی از مردم افغانستان، سوریه یا عراق به کشورهای همسایه به دلیل شرایط جنگ

ص ۴۶

نکته: در صد سال اخیر، یکی از تغییرات مهم در الگوی سکونت جمعیت جهان، گسترش شهرنشینی بوده است

نکته: در سال ۱۹۵۰ میلادی تنها ۲۵ درصد جمعیت جهان در نواحی شهری زندگی میکردند اما امروزه بیش از ۵۰ درصد مردم جهان در شهرها زندگی میکنند و پیش بینی می شود که روند افزایش شهرنشینی همچنان ادامه پیدا کند

ص ۴۷

۱۸) **رشد شهرنشینی و پیدایش شهرهای پرجمعیت با چه چیزهایی همراه بوده است؟** با مهاجرت گسترده ی مردم از روستا ها به شهرها به دنبال کسب درآمد بیشتر و امکانات بهتر زندگی همراه بوده است

۱۹) رشد سریع شهرنشینی چه مشکلاتی در شهرهای بزرگ به وجود آورده است؟ علت این مشکلات چیست؟ مشکلاتی چون شد آمد(ترافیک) سنگین و آلودگی هوا، افزایش اختلاف طبقاتی، زاغه نشینی در حومه شهرها و افراد بی خانمان (کارتن خوابها) - به این علت که رشد سریع شهرنشینی در بیشتر کشورها بدون برنامه ریزی برای سکونت جمعیت زیاد در شهر صورت گرفته است

نکته: امروزه مدیران و برنامه ریزان، تلاش میکنند راه حلهایی برای این مسائل و مشکلات بیابند که یکی از آنها تقویت امکانات و اقتصاد روستایی است

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی